

Geheimen over de ladingspapieren in de dramaserie Rampvlucht

De dramaserie Rampvlucht (2022) van KRO-NCRV duidde op verschillende vermeende geheimen rondom de ladingspapieren van El Al vlucht 1862, die grotendeels gebaseerd waren op complottheorieën en speculaties in plaats van feiten.

Hoofdthema's over ladingspapieren in de serie

Ontbrekende en gemanipuleerde documenten

De serie suggereerde dat er systematisch documenten werden achtergehouden of gemanipuleerd door El Al en Nederlandse autoriteiten. Dit betrof vooral de zogenaamde "20 ton ontbrekende lading" waarover onduidelijkheid bestond in de documentatie.

Geheime militaire lading

Een centraal mysterie in de serie was de suggestie dat het vliegtuig geheime militaire lading vervoerde, mogelijk chemische of nucleaire stoffen, die nooit op de vrachtlijsten zouden hebben gestaan. De serie impliceerde dat deze verboden materialen een "internationale politieke rel" zouden hebben veroorzaakt als ze aan het licht waren gekomen.

Systematische doofpotaffaire

De dramaserie presenteerde de ladingspapieren als onderdeel van een "systematische doofpotaffaire" waarbij de Nederlandse overheid en El Al samenspanden om de werkelijke inhoud van het vliegtuig geheim te houden.

Specifieke mysteries die werden gesuggereerd

Uranium en nucleaire stoffen

De serie deed alsof er meer verarmd uranium in het vliegtuig zat dan officieel werd toegegeven, en suggereerde dat er mogelijk plutonium-gerelateerde stoffen werden vervoerd die gezondheidsklachten bij bewoners veroorzaakten.

Chemische wapens en explosieven

Hoewel de NOTOC (Notice to Captain) duidelijk aangaf dat explosieven, giften en bevroren gassen in Amsterdam waren uitgeladen en dus niet aan boord waren tijdens de crash, suggereerde de serie dat er mogelijk toch gevaarlijke stoffen werden vervoerd die gevolgen konden hebben of hadden gehad voor de gezondheid van de Bijlmerbewoners.

Geheime overheidsdocumenten

Een belangrijk dramatisch element was de suggestie dat cruciale overheidsdocumenten over de lading tot 2062 geheim zouden blijven, wat zou duiden op een grootschalige cover-up. Dit leidde tot politieke druk om deze documenten vrij te geven.

De werkelijkheid achter de "geheimen"

Normale handelslading

Sinds het begin van het luchtvaartonderzoek in oktober 1992 was al duidelijk geweest dat de "ontbrekende 20 ton" bestond uit normale, niet-gevaarlijke handelslading, voornamelijk elektronica en militaire uitrusting (zoals onderdelen voor geschut) die volgens alle internationale regels was geclassificeerd. Bovendien was ook vanaf oktober 1992 de situatie zo geweest dat de ladingspapieren nooit tot het ICAO Annex 13 technische onderzoek dossier hebben behoord en nooit geheim zijn geweest. Journalisten, politici en zelfs Bijlmerbewoners hebben daarin altijd mogen kijken.

Parlementaire enquête bevestigde onschuld

De parlementaire enquête van 1999 toonde definitief aan dat alle lading niet-gevaarlijk was. Later werd ook bevestigd door medisch onderzoek dat er geen verband bestond tussen de lading en gezondheidsklachten van bewoners, zoals ook uit eerdere gezondheidsonderzoeken al was gebleken.

Misleidende voorstelling

Henk Pruis beschrijft de voorstelling in Rampvlucht als "perverse en abjecte stemmingmakerij" omdat de serie misleidende informatie verspreidt over vermeende geheime lading die mensen ziek zou hebben gemaakt. Er had duidelijk gemaakt moeten worden dat er sprake was van veel fictieve elementen, die kijkers nu ineens als waarheid gingen zien.

Gevolgen van de dramatisering

Nieuwe complottheorieën

De serie heeft volgens experts nieuwe complottheorieën aangewakkerd en opnieuw trauma's oproepen, die nog sluimerend aanwezig waren.

Politieke druk

De serie resulteerde in politieke druk van Kamerleden zoals Pieter Omtzigt om "geheime stukken" vrij te geven, ondanks dat experts benadrukten dat de ladingspapieren nooit geheim waren geweest.

Mediamanipulatie

Experts waarschuwen dat de serie een voorbeeld is van hoe feit en fictie kunnen worden vermengd om "nieuwe waarheden" te creëren die niet gebaseerd zijn op wetenschappelijke feiten, maar op dramatische effecten.

De dramaserie Rampvlucht maakte (dus) dankbaar gebruik van 'opgeklopte' onduidelijkheden rond bepaalde ladingspapieren om een spannend verhaal te vertellen over vermeende geheimen en cover-ups, terwijl de werkelijkheid veel prozaïscher was: normale handelslading met incomplete administratie die later volledig werd opgehelderd door de parlementaire enquête.